

COLUMN 91 - VUILNIS

▲ Het noordelijke deel van Landgoed Gulbergen. In de verte is de bult van de voormalige vuilstort zichtbaar. ARCHIEFFOTO JUAN VERLUG/OCI/MEDIA

Begraafplaats oude vuilstort stap dichterbij

Eindhoven's Dagblad - 11.03.2026

De Begraafplaats - september 2004

Bij het woord 'vuilnis' moet ik altijd aan onze onvolprezen (en inmiddels al jaren geleden overleden) hulp Marietje denken. Zij poetste bij ons als Rindert en ik naar ons werk waren. Goud waard, zo'n hulp. Ze had de sleutel, was 100% betrouwbaar en kon poetsen als de beste. Veel beter dan ik.

Als ze wat wilde mededelen lag er wel altijd een handgeschreven briefje voor ons op het aanrecht. Zo ook als het over de vuilnisbak ging. Steevast ging het dan over de 'vuiliksak', wat we een superwoord vonden. Sindsdien gebruiken we zelf ook geregeld dat woord. In het Brabants heet een vuilak een 'vullik'. Komt er dichtbij.

Sommige vondsten blijven voor altijd hangen. Zo kreeg ik van onze dochter (in een ver verleden) voor een Moederdag aan elkaar genaaide losse velletjes papier, bedoeld voor boodschappenlijstjes. Ter verduidelijking stond er op de voorkant geschreven 'boodschakpenbriefjes'. Rindert en ik gaan sinds die tijd vaak boodschakpen doen.

Kleinkind zag vroeger de 'fofeltjes' vliegen in plaats van de vogeltjes. En ik noemde een kopje thee altijd een 'pettoppie thee'. Jammer dat ik niet al die geweldige woordjes heb opgeschreven om ze voor de eeuwigheid te bewaren..

Maar goed. Terug naar het vuilnis. De aanleiding voor deze column is immers het artikel in het ED (ED 11-03-2026) "begraafplaats oude vuilstort stap dichterbij".

Een natuurbegraafplaats op het Landgoed Gulbergen (vlak bij Eindhoven) komt dichterbij. Landgoed Gulbergen is het gebied rondom de voormalige vuilstort tussen Eindhoven, Nuenen, Mierlo en Helmond. Er is een koper en een beheerder gevonden.. Het kan nog jaren duren voordat het zover is en misschien is iedereen tegen die tijd allang vergeten dat het ooit een vuilstort was.

Ada Wille (Landschaps- & begraafplaatsarchitectuur), altijd origineel en vooruitstrevend in haar ideeën, heeft vele jaren geleden dit idee al eens geopperd. De geesten waren er niet rijp voor, want haar idee werd vergeleken met het "Arnhemse Volksoproer als reactie op het voorstel van de stad om eind 18^e eeuw te gaan begraven op de plek waar vilders hun afval dumpten".

Een niet al te frisse vergelijking, die mijn levendige fantasie doet kokhalzen, maar het doet natuurlijk geen recht aan een vuilstortplaats waar nooit een vilder in de buurt is geweest.

Toch zet het je wel aan het denken. Begraven op een vuilstortplaats geeft toch bepaalde associaties. Afval dump je op een stortplaats. Gevoelsmatig ligt dat met een lichaam toch wat anders, niet dan?

Maar ontdaan van alle associaties en nuchter beschouwd ... wat is een begraafplaats dan eigenlijk?.... Schiet me nou niet af en scheld me niet verrot, want ter geruststelling: ik heb er ook moeite mee.

Er zijn al diverse vormen van lijkbezorging, zoals dat heet, of ideeën daartoe. Wat kun je allemaal met een lichaam doen na het overlijden. Begraven en cremieren kenden we al. Er is ook het idee van resomeren (lichaam oplossen in een vloeistof) en cryomeren (bevriezen tot poeder), maar beiden zijn sowieso nog (lang)

*Wat is er mis
met een gewone begraafplaats?
Is resomeren
(lichaam oplossen en doorspoelen),
cryomeren
(bevriezen tot poeder en dan?)
of verwerken tot compost
nou echt nodig?
Alternatieven hebben
volgens mij geen meerwaarde.*

niet toegestaan in Nederland en cryomeren zelfs nog nergens ter wereld. Daar komt nu het composteren bij. Ook nog geen werkelijkheid maar als idee. Dat laatste is misschien wel voorstelbaar als je hierbij denkt aan de kringloop van het leven. Maar dat gebeurt ook bij begraven. Het lichaam wordt dan immers ook weer opgenomen in de natuur. Waar zou het anders blijven?? Een gewone kringloop.

Er is zelfs iemand die het idee heeft om het lichaam in een grote keramische pot te stoppen en dan af te zinken op de Doggersbank. Ik ben er nog lang niet aan toe om hier iets van te vinden, laat nog maar even. Het mag voorlopig toch nog niet.

Ik denk eigenlijk dat er steeds iets nieuws wordt bedacht om er een markt voor te vinden en er geld aan te verdienen. Want wat is er nou eigenlijk mis met cremen en begraven? Wie zit er te wachten op allerlei ludieke in mijn ogen onzinnige alternatieven voor lijkbezorging? Waarom moet dat zonodig?

We hebben al vele mogelijkheden voor asbestemming en meerdere mogelijkheden voor begraven op de daarvoor bestemde plekken. Moet het nou nog ludieker? Er is al keuzestress genoeg in ons leven, toch? Moet het nog apart, bijzonderder, origineler, duurder, moeten we ons echt zo nodig onderscheiden? Doe normaal zou ik zeggen.

De composthoop vind ik al lastig genoeg. Daar gooi je alleen plantaardig afval op. Hoewel een enkel kana-riepietje natuurlijk niet per se kwaad kan. Maar kadavers kom je niet tegen op een composthoop, die gaan immers rotten? Er ging (gaat?) immers niet voor niks ongebluste kalk overheen. Anders verspreiden ziektes zich.

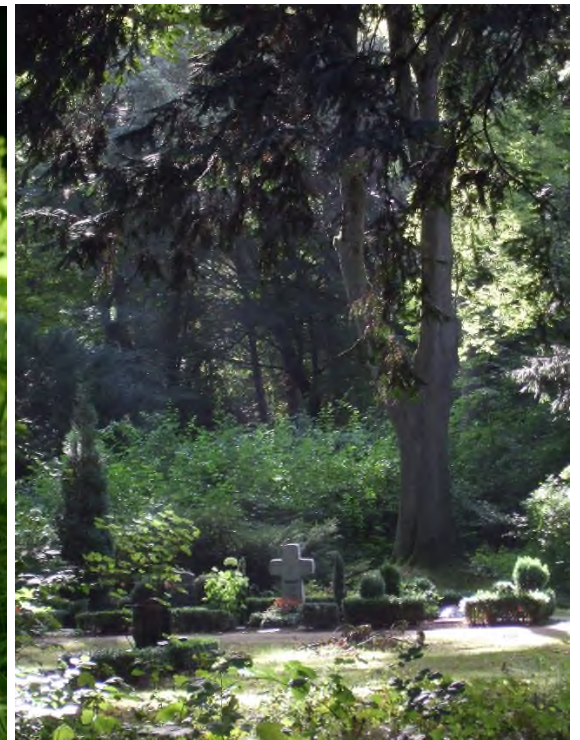
Met grote interesse heb ik het artikel in De Stentor 24-01-2026 (dank Annie) gelezen (een aanrader!), waarin de misschien wel bekendste uitvaartdeskundige van Nederland Willem van de Putten zich uitspreekt. Hij vindt het maar niks om de overledene na de uitvaart op een composthoop te leggen. Het idee spreekt mij ook niet aan, hoewel ik ervan uit ga dat het wel wat piëteitsvoller zal gebeuren dan het nu klinkt.

Ter zijde: het artikel begint trouwens met een zin waarbij mijn haren als rechtgeaarde funeraire liefhebber rechtop gaan staan. Grafzerken worden macaber genoemd en dat slaat helemaal nergens op. Als je een grafsteen al macaber noemt moet je zo'n artikel maar liever niet schrijven en maar lekker net doen of dood en doodgaan helemaal niet bestaan. Bovendien stelt de auteur in diezelfde zin dat Willem van der Putten tussen de grafzerken (liggende stenen) staat. Nee, dat staat hij niet. Hij staat tussen de stèles, de rechtopstaande grafstenen. Maar dat terzijde, dat kan ook mijn 'beroeps'deformatie zijn dat ik hierover val. Peanuts. Dank Willem van der Putten, je helderheid, nuchterheid en lichte humor spreekt me aan. We zijn het wel eens.

Even terug naar de vuiliksbelt. Die bij Gulbergen is al oud, maar toch nog niet zo oud als ik. Misschien dat de inhoud van de 'grijsbak' er tegenwoordig anders uit ziet dan vroeger, maar naar mijn idee werd de inhoud van die bak voorheen toch op de vuilstortplaats gemikt. Glas, plastic, textiel, blik, het zat er toen allemaal in. Is dat wel een goede grond voor een begraafplaats? Ach, als het allemaal goede grond is geworden dan

mag het van mij wel, maar dan moet ik de gedachte van een lichaam op een afvalhoop wel even ombouwen tot iets anders en de negatieve associaties loslaten. Ik doe mijn best.

Wederom vraag ik mij af -en dat heb ik al vaker gedaan- wat is er in hemelsnaam mis met een gewone begraafplaats? Of wat is er mis met gewoon een begraafplaats? Daar zijn al die problemen die ontstaan en bestaan bij resomeren, cryomeren, pot in de zee afzinken en composteren, gewoonweg niet aanwezig. Bij begraven op een begraafplaats zijn er geen ontsierende gedachtes over wat er gebeurt met de lichamen zoals bij bovengenoemde nieuwe vormen, er zijn geen milieuproblemen, geen ziekteverspreiding, geen ontbindingsproblemen, geen piëteits- of ethische problemen, geen keuzestress. Er is gewoon een rustig ontbindingsproces dat leidt tot heropname in de kringloop van het leven. Mooi toch.

NB. de foto's komen uit de collectie sfeerbeelden van Jeannette